

Bài 1. MỞ ĐẦU VỀ PHƯƠNG TRÌNH

A. KIẾN THỨC TRỌNG TÂM

1. Khái niệm phương trình một ẩn

Phương trình một ẩn x là phương trình có dạng $A(x) = B(x)$, trong đó $A(x)$ và $B(x)$ là các biểu thức của biến x .

2. Các khái niệm khác liên quan

- Giá trị x_0 được gọi là *nghiệm* của phương trình $A(x) = B(x)$ nếu đẳng thức $A(x_0) = B(x_0)$ đúng.
- *Giải phương trình* là đi tìm tất cả các nghiệm của phương trình đó.
- *Tập nghiệm của phương trình* là tập hợp tất cả các nghiệm của phương trình đó.
- *Hai phương trình tương đương* là hai phương trình có cùng tập nghiệm.
- *Hai phương trình vô nghiệm cũng tương đương với nhau.*

B. CÁC DẠNG BÀI TẬP VÀ PHƯƠNG PHÁP GIẢI

Dạng 1: Xét xem một số cho trước có là nghiệm của phương trình hay không

- Để xem số thực x_0 có là nghiệm của phương trình $A(x) = B(x)$ hay không, ta thay x_0 vào phương trình rồi kiểm tra
- Nếu $A(x_0) = B(x_0)$ thì x_0 là nghiệm của phương trình đã cho.
- Nếu $A(x_0) \neq B(x_0)$ thì x_0 *không là nghiệm* của phương trình đã cho.

Ví dụ 1. Hãy xét xem $x = 1$ có là nghiệm của mỗi phương trình sau hay không?

a) $x^2 + x + 1 = x + 2$;

ĐS: có.

b) $3(x^2 + 1) - 2 = 3x + 1$.

ĐS: có.

Ví dụ 2. Trong các giá trị $y = -1; y = 2; y = 0; y = 5$ giá trị nào là nghiệm của phương trình $(y - 2)^2 = y + 4$.

ĐS: $y = 0; y = 5$.

Ví dụ 3. Cho phương trình ẩn x : $x^2 - 3(x + 3) + 2m = 6 - x$. Tìm tất cả các giá trị của m để phương trình có nghiệm $x = -3$.

ĐS: $m = 0$.

Dạng 2: Xét sự tương đương của hai phương trình

- Bước 1: Tìm các tập nghiệm S_1, S_2 của hai phương trình.
- Bước 2: Nếu $S_1 = S_2$ thì hai phương trình tương đương.

Chú ý: Nếu chỉ ra được một nghiệm của phương trình này mà không là nghiệm của phương trình kia thì hai phương trình đã cho không tương đương.

Bài 4. Cho hai phương trình $\frac{2}{3}(1-x) = 2\left(\frac{-1}{6} + \frac{2}{3}x\right)$ (1) và $(2x-1)(x+1) = 0$ (2).

a) Chứng minh $x = \frac{1}{2}$ là nghiệm chung của hai phương trình.

b) Chứng minh $x = -1$ là nghiệm của phương trình (2) nhưng không phải là nghiệm của phương trình (1).

c) Hai phương trình đã cho có tương đương với nhau không? Vì sao? **ĐS:** không.

Bài 5. Chứng minh tập nghiệm của phương trình $2(x-3) = 3(x+1) - (x+9)$ là tập số thực $\mathbb{R}$.

D. BÀI TẬP VỀ NHÀ

Bài 6. Hãy xét xem $x = 2$ có là nghiệm của mỗi phương trình sau hay không?

a) $x^2 - x + 1 = -x + 3$;

ĐS: không.

b) $5x - 3 + 2(x-1) = 10$.

ĐS: không.

Bài 7. Trong các giá trị $z = -1; z = -2; z = 0$ giá trị nào là nghiệm của phương trình $(z+2)(z-1) = z^2 + 2z$. **ĐS:** $z = -2$.

Bài 8. Cho phương trình ẩn x : $x^2 - (x+4) + 5m = 12x$. Tìm tất cả các giá trị của m để phương trình có nghiệm $x = -1$. **ĐS:** $m = -2$.

Bài 9. Xét xem hai phương trình sau có tương đương không? Vì sao?

a) $x = -4$ và $\frac{x}{4} + 1 = 0$;

b) $x(x - 3) + 3x = 1$ và $x^3 = 1$.

Bài 10. Cho hai phương trình $x^2 - 6x + 8 = 0$ (1) và $(x - 2)(x - 4) = 0$ (2).

a) Chứng minh hai phương trình có nghiệm chung là $x = 4$.

b) Chứng minh $x = 2$ là nghiệm của phương trình (1).

c) Hai phương trình đã cho có tương đương với nhau hay không biết mỗi phương trình đều có hai nghiệm? **ĐS:** có.

--- HẾT ---

Bài 2. PHƯƠNG TRÌNH BẬC NHẤT MỘT ẨN VÀ CÁCH GIẢI

A. KIẾN THỨC TRỌNG TÂM

1. Khái niệm

Phương trình dạng $y = ax + b$ với a, b là các số đã cho và $a \neq 0$ được gọi là phương trình bậc nhất một ẩn.

2. Hai quy tắc cơ bản để biến đổi phương trình

- *Quy tắc chuyển vế:* khi chuyển một hạng tử từ vế này sang vế kia của một phương trình thì phải đổi dấu hạng tử đó.
- *Quy tắc nhân (hoặc chia) với một số khác 0:* trong cùng một phương trình, ta có thể nhân (hoặc chia) hai vế với cùng một số khác 0.

3. Cách giải phương trình bậc nhất

- Cách giải phương trình dạng $ax + b = 0 (a \neq 0)$.
- Dùng quy tắc chuyển vế: $ax + b = 0 (a \neq 0) \Rightarrow ax = -b$.
- Chia hai vế cho a : $ax = -b \Leftrightarrow x = -\frac{b}{a}$.

B. CÁC DẠNG BÀI TẬP VÀ PHƯƠNG PHÁP GIẢI

Dạng 1: Nhận dạng phương trình bậc nhất một ẩn

- Dựa vào định nghĩa phương trình bậc nhất một ẩn.

Ví dụ 1. Trong các phương trình sau, phương trình nào là phương trình bậc nhất một ẩn. Hãy chỉ ra hệ số a và b tương ứng.

a) $x + 2 = 0$;

b) $x - 2x^2 = 1$;

c) $\frac{1}{5x} + 1 = 0$;

d) $3y = 0$;

e) $1 - 3y = 0$;

f) $0 \cdot x - 1 = 0$.

Dạng 2: Tìm điều kiện của tham số để phương trình là phương trình bậc nhất 1 ẩn

- Phương trình dạng $ax + b = 0$ là phương trình bậc nhất một ẩn khi $a \neq 0$.

Ví dụ 2. Tìm điều kiện của m để các phương trình sau là phương trình bậc nhất một ẩn x :

a) $(m - 2)x + 1 = 0$;

ĐS: $m \neq 2$.

b) $(m^2 - 4)x - 2 = 0$;

ĐS: $m \neq \pm 2$.

c) $mx - 2x + 1 = 0$;

ĐS: $m \neq 2$.

d) $(m^2 - 4)x^2 - (m + 2)x - 4 = 0$.

ĐS: $m = 2$.

Dạng 3: Giải phương trình bậc nhất một ẩn

- Dựa vào cách giải trong phần kiến thức trọng tâm.

Chú ý

▪ Nếu phương trình thu gọn có dạng $0 \cdot x = 0$ thì phương trình có vô số nghiệm hay $S = \mathbb{R}$.

▪ Nếu phương trình thu gọn có dạng $0 \cdot x = m$ với $m \neq 0$ thì phương trình vô nghiệm hay $S = \emptyset$.

Ví dụ 3. Giải các phương trình sau:

a) $3x + 9 = 0$;

ĐS: $S = \{-3\}$.

b) $3x - 2 = 0$;

ĐS: $S = \left\{ \frac{2}{3} \right\}$.

c) $4 - 2x = 0$;

ĐS: $S = \{2\}$.

d) $-2x + 6 = 0$;

ĐS: $S = \{3\}$.

e) $0,5x - 1 = 0$;   **ĐS:** $S = \{2\}$.   f) $3,6 - 0,6x = 0$;   **ĐS:** $S = \{6\}$.

g) $\frac{2}{3}x - 1 = \frac{1}{3}$;   **ĐS:** $S = \{2\}$.   h) $-\frac{1}{3}x + 1 = \frac{2}{3}x - 3$;   **ĐS:** $S = \{4\}$.

i) $4x - 3 = 2x + 1$;   **ĐS:** $S = \{2\}$.   j) $-\frac{1}{2}(x + 1) + 1 = 2x + \frac{1}{3}$.   **ĐS:** $S = \left\{ \frac{1}{15} \right\}$.

Ví dụ 4. Chứng minh các phương trình sau đây vô nghiệm:

- a) $2(x + 3) - 4 = 2x - 5$;   b) $2(1 - 4x) - 7 = -8x$;
 c) $2(1 - 1,5x) = 1 - 3x$;   d) $2|x| = -1$.

Ví dụ 5. Giải các phương trình sau:

- a) $(m - 2)x = 3$ khi $m = 3$;   **ĐS:** $S = \{3\}$.
 b) $(2m - 1)x - 3 = x + 2m - 5$ khi $m = -1$;   **ĐS:** $S = \{1\}$.
 c) $(m^2 - 4m + 9)x = x - 4$ khi $m = 2$.   **ĐS:** $S = \{-1\}$.

Ví dụ 6. Tìm giá trị của m sao cho phương trình:

- a) $(m - 2)x = 3$ nhận $x = 1$ làm nghiệm ;   **ĐS:** $m = 5$.
 b) $4x - m = 3x + 5$ nhận $x = -2$ làm nghiệm.   **ĐS:** $m = -7$.

Ví dụ 7. Tìm giá trị của k sao cho nghiệm của phương trình (1) cũng là nghiệm của phương trình (2):

$$5(2x+5)-4=3(2x-1) \quad (1) \text{ và } (2k-1)x+6=4x-9k-3 \quad (2). \quad \text{ĐS: } k=13.$$

Ví dụ 8. Tìm giá trị của k biết rằng một trong hai phương trình $2x=-4$ và $5-kx=9$ nhận $x=-2$ làm nghiệm, phương trình còn lại nhận $x=1$ làm nghiệm. **ĐS:** $k=-4$.

Ví dụ 9. Cho phương trình $(m^2-4)x-2=m$. Giải phương trình trong mỗi trường hợp sau:

a) $m=2$; **ĐS:** $S=\emptyset$.

b) $m=-2$; **ĐS:** $S=\mathbb{R}$.

c) $m=1$. **ĐS:** $S=\{-1\}$.

C. BÀI TẬP VẬN DỤNG

Bài 1. Trong các phương trình sau, phương trình nào là phương trình bậc nhất một ẩn. Hãy chỉ ra hệ số a và b tương ứng.

a) $2x-1=0$;

b) $-x+x^2=2$;

c) $\frac{1}{x}-3=0$;

d) $5y=0$;

e) $3-2y=0$;

f) $0 \cdot x=-1$.

Bài 2. Tìm điều kiện của m để các phương trình sau là phương trình bậc nhất một ẩn x :

a) $(m+1)x+1=0$; **ĐS:** $m \neq -1$.

b) $(m^2-9)x+3=0$; **ĐS:** $m \neq \pm 3$.

c) $mx+x+1=0$; **ĐS:** $m \neq -1$.

d) $(m^2-9)x^2-(m-3)x+1=0$. **ĐS:** $m = -3$.

Bài 3. Giải các phương trình sau:

a) $2x-8=0$; **ĐS:** $S = \{4\}$. b) $2x-7=0$; **ĐS:** $S = \left\{ \frac{7}{2} \right\}$.

c) $9-3x=0$; **ĐS:** $S = \{3\}$. d) $-2x-4=0$; **ĐS:** $S = \{-2\}$.

e) $0,25x-2=0$; **ĐS:** $S = \{8\}$. f) $8,1-0,9x=0$; **ĐS:** $S = \{9\}$.

g) $\frac{1}{4}x+2=\frac{3}{4}$; **ĐS:** $S = \{-5\}$. h) $\frac{1}{2}x+2=\frac{5}{2}x-1$; **ĐS:** $S = \left\{ \frac{3}{2} \right\}$.

i) $-2x+3=x+2$; **ĐS:** $S = \left\{ \frac{1}{3} \right\}$. j) $-\frac{1}{4}(x+4)+1=\frac{x}{4}+\frac{1}{2}$. **ĐS:** $S = \{-1\}$.

Bài 4. Chứng minh các phương trình sau đây vô nghiệm:

a) $x - 4 = x + 3$;

b) $3(1 - x) + 1 = -3x$;

c) $2(1 + 2,5x) = 3 + 5x$;

d) $|x| = -6$.

Bài 5. Giải các phương trình sau:

a) $(m - 1)x = 2$ khi $m = 2$;

ĐS: $S = \{2\}$.

b) $mx + 1 = 2 + x$ khi $m = -1$;

ĐS: $S = \left\{-\frac{1}{2}\right\}$.

c) $(m^2 - 1)x = x + 3$ khi $m = 2$.

ĐS: $S = \left\{\frac{3}{2}\right\}$.

Bài 6. Tìm giá trị của m sao cho phương trình:

a) $(m + 3)x = 3$ nhận $x = 1$ là nghiệm;

ĐS: $m = 0$.

b) $x + m = 2x - 5$ nhận $x = 2$ là nghiệm.

ĐS: $m = -3$.

Bài 7. Tìm giá trị của k sao cho nghiệm của phương trình (1) cũng là nghiệm của phương trình (2)

: $2x + 1 = 3(x - 2)$ (1) và $(k - 1)x = 2x - 3k + 5$ (2).

ĐS: $k = \frac{13}{5}$.

Bài 8. Tìm giá trị của k biết rằng một trong hai phương trình $2x = 8$ và $kx - 3 = 9$ nhận $x = 4$ làm nghiệm, phương trình còn lại nhận $x = 6$ làm nghiệm. **ĐS:** $k = 2$.

Bài 9. Cho phương trình $(4m^2 - 1)x - 1 = 2m$. Giải phương trình trong mỗi trường hợp sau:

a) $m = \frac{1}{2}$; **ĐS:** $S = \emptyset$.

b) $m = -\frac{1}{2}$; **ĐS:** $S = \mathbb{R}$.

c) $m = 1$. **ĐS:** $S = \{1\}$.

D. BÀI TẬP VỀ NHÀ

Bài 10. Hãy chỉ ra các phương trình bậc nhất một ẩn trong các phương trình sau. Nếu có hãy chỉ ra hệ số a và b tương ứng.

a) $x - 1 = 0$;	b) $x^2 = 1 + x$;	c) $\frac{1}{x} - 1 = 0$;
d) $2y = 0$;	e) $5 - 2y = 0$;	f) $0 \cdot x + 3 = 0$.

Bài 11. Tìm điều kiện của m để các phương trình sau là phương trình bậc nhất một ẩn x :

a) $(m - 1)x - 2 = 0$; **ĐS:** $m \neq 1$.

b) $(m^2 - 1)x + 3 = 0$; **ĐS:** $m \neq \pm 1$.

c) $mx - x + 1 = 0$;

ĐS: $m \neq 1$.

d) $(m^2 - 1)x^2 - (m - 1)x + 3 = 0$

ĐS: $m = -1$.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bài 12. Giải các phương trình sau:

a) $2x - 4 = 0$;

ĐS: $S = \{2\}$.

b) $2x - 5 = 0$;

ĐS: $S = \left\{ \frac{5}{2} \right\}$.

.....

.....

.....

c) $6 - 2x = 0$;

ĐS: $S = \{3\}$.

d) $-3x - 9 = 0$;

ĐS: $S = \{-3\}$.

.....

.....

.....

e) $0,25x - 1 = 0$;

ĐS: $S = \{4\}$.

f) $4,9 - 0,7x = 0$;

ĐS: $S = \{7\}$.

.....

.....

.....

g) $\frac{2}{5}x + 1 = \frac{4}{5}$;

ĐS: $S = \left\{ -\frac{1}{2} \right\}$.

h) $-\frac{1}{2}x + 2 = \frac{5}{2}x - 1$;

ĐS: $S = \{1\}$.

.....

.....

.....

.....

i) $3x + 2 = 2x - 3$;

ĐS: $S = \{-5\}$.

j) $-\frac{1}{2}(2x + 1) + \frac{1}{2} = x - 1$.

ĐS: $S = \left\{ \frac{1}{2} \right\}$.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bài 13. Chứng minh các phương trình sau đây vô nghiệm:

a) $4(2 + x) + 4 = 4x - 1$;

b) $2(1 - 5x) + 5 = -10x$;

c) $2(0,5x + 1) = x - 1$;

d) $|x| = -2$.

Bài 14. Giải các phương trình sau:

a) $(m+1)x = 2$ khi $m = 1$; **ĐS:** $S = \{1\}$.

b) $(m-1)x = 2x - 2$ khi $m = 2$; **ĐS:** $S = \{2\}$.

c) $(m^2 + 3m)x - 4m + 6 = 0$ khi $m = -1$. **ĐS:** $S = \{5\}$.

Bài 15. Tìm giá trị của m sao cho phương trình:

a) $(m+1)x = 2$ nhận $x = 1$ làm nghiệm; **ĐS:** $m = 1$.

b) $x + 1 = 3m - 2$ nhận $x = 2$ làm nghiệm. **ĐS:** $m = \frac{5}{3}$.

Bài 16. Tìm giá trị của k sao cho nghiệm của phương trình (1) cũng là nghiệm của phương trình (2)

: $2x - 6 = 3(3 - x)$ (1) và $6kx + 7 = 2(x - k) - 9$ (2). **ĐS:** $k = -\frac{1}{2}$.

Bài 17. Tìm giá trị của k biết rằng một trong hai phương trình $2x = 6$ và $10 - kx = 9$ nhận $x = 3$ làm nghiệm, phương trình còn lại nhận $x = -1$ làm nghiệm. **ĐS:** $k = -1$.

Bài 18. Cho phương trình $(m^2 - 1)x + 1 = m$. Giải phương trình trong mỗi trường hợp sau:

a) $m = 1$;

ĐS: $S = \mathbb{R}$.

b) $m = -1$;

ĐS: $S = \emptyset$.

c) $m = 2$.

ĐS: $S = \left\{ \frac{1}{3} \right\}$.

--- HẾT ---

Bài 3. PHƯƠNG TRÌNH ĐƯA ĐƯỢC VỀ DẠNG $ax + b = 0$

A. KIẾN THỨC TRỌNG TÂM

- Sử dụng các quy tắc trong bài trước để đưa phương trình đã cho về dạng $ax + b = 0$. Chú ý đến các kiến thức liên quan, bao gồm
- Các hằng đẳng thức đáng nhớ.
- Cách giải phương trình chứa dấu giá trị tuyệt đối cơ bản.
- Quy tắc chuyển vế, quy tắc nhân, chia với số khác 0.
- ...

B. CÁC DẠNG BÀI TẬP VÀ PHƯƠNG PHÁP GIẢI

Dạng 1: Sử dụng các phép biến đổi thường gặp để giải một số phương trình đơn giản

- Bước 1: Thực hiện phép tính để bỏ dấu ngoặc hoặc quy đồng mẫu thức rồi khử mẫu.
- Bước 2: Chuyển các hạng tử chứa ẩn sang một vế, các hằng số sang vế kia.
- Bước 3: Thu gọn, giải phương trình tìm được.

Chú ý: để hai biểu thức A và B bằng nhau thì ta cho $A = B$ và giải phương trình vừa tìm được.

Ví dụ 1. Giải các phương trình sau:

a) $5 + 3x = 4x - 9$;

ĐS: $S = \{14\}$.

b) $3,2x - 5(x - 0,2) = 5 + 0,2x$;

ĐS: $S = \{-2\}$.

c) $1,5 - (x + 2) = -3(x + 0,1)$;

ĐS: $S = \left\{ \frac{1}{10} \right\}$.

d) $(x - 1) - (2x - 1) = x + 4$;

ĐS: $S = \{-2\}$.

e) $\frac{2}{3} - \frac{1}{2}(x + 2) = -x + 1$;

ĐS: $S = \left\{ \frac{8}{3} \right\}$.

f) $3t - 4 + 13 + 2(t + 2) = -3t$.

ĐS: $S = \left\{ -\frac{13}{8} \right\}$.

Ví dụ 2. Giải các phương trình sau:

a) $\frac{2(x-3)}{4} - \frac{1}{2} = \frac{6x+9}{3} - 2;$ **ĐS:** $S = \{-2\}.$

b) $\frac{2(3x+1)+1}{4} - 5 = \frac{2(3x-1)}{5} - \frac{3x+2}{10};$ **ĐS:** $S = \left\{\frac{73}{12}\right\}.$

c) $\frac{x}{3} + \frac{x-2}{4} = 0,5x - 2,5;$ **ĐS:** $S = \{-24\}.$

d) $\frac{2x-4}{3} - 2x = -\frac{6x+3}{5} + \frac{1}{15}.$ **ĐS:** $S = \{-6\}.$

Ví dụ 3. Tìm các giá trị của x sao cho hai biểu thức A và B sau đây có giá trị bằng nhau:

- a) $A = 2(x - 3) + 5x(x - 1)$ và $B = 5x^2$;   **ĐS:** $x = -2$.
  - b) $A = 5x(x + 1)$ và $B = 5x^2 + 3(x - 2)$;   **ĐS:** $x = -3$.
  - c) $A = (x - 3)(x + 3) + 3x^2$ và $B = (2x - 1)^2 + x$;   **ĐS:** $x = \frac{10}{3}$.
  - d) $A = (x + 2)^3 - (x - 6)^3$ và $B = 6(2x - 1)(2x + 1)$.   **ĐS:** $x = \frac{115}{48}$.
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

Dạng 2: Phương trình có chứa tham số

- Bước 1: Thực hiện các quy tắc để biến đổi phương trình về dạng $ax + b = 0$.
- Bước 2: Nếu giá trị x_0 là nghiệm của phương trình $A(x) = B(x)$ thì $A(x_0) = B(x_0)$.

Ví dụ 4. Cho phương trình $3(a - 2)x + 2a(x - 1) = 4a + 3$ (1).

- a) Giải phương trình (1) với $a = -2$.   **ĐS:** $S = \left\{ \frac{16}{9} \right\}$.
  - b) Tìm a để phương trình (1) có nghiệm $x = 1$.   **ĐS:** $a = -9$.
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

Ví dụ 5. Cho phương trình: $2(a - 1)x + a(x - 1) = 3a$ (1)
 và $\frac{7x - 108}{8} - 2(x - 9) = \frac{-1}{4}(x + 3)$ (2)

- a) Chứng tỏ phương trình (1) có nghiệm duy nhất, tìm nghiệm duy nhất đó.   **ĐS:** $S = \{6\}$.
- b) Giải phương trình (2) khi $a = 2$.   **ĐS:** $x = 2$.
- c) Tìm giá trị của a để phương trình (2) có một nghiệm bằng $\frac{1}{2}$ nghiệm của phương trình (1).

ĐS: $a = \frac{6}{5}$.

Dạng 3: Tìm điều kiện để biểu thức chứa ẩn ở mẫu xác định

- $\frac{A(x)}{B(x)}$ xác định khi và chỉ khi $B(x) \neq 0$.

Ví dụ 6. Tìm điều kiện của x để giá trị mỗi phân thức sau xác định

- a) $\frac{4x}{5(2x+1)}$; **ĐS:** $x \neq -\frac{1}{2}$.
- b) $\frac{3}{(x-2)(x+3)}$. **ĐS:** $x \neq 2; x \neq -3$.

Dạng 4: Một số bài toán đưa về giải phương trình bậc nhất một ẩn

- Dựa vào các dữ kiện của bài toán để lập phương trình bậc nhất một ẩn.

Ví dụ 7. Một nhóm phượt phủ khởi hành từ Hà Nội đi Sa Pa với vận tốc trung bình 36 km/h. Sau đó 1 giờ, một nhóm phượt phủ khác cũng khởi hành từ Hà Nội đi Sa Pa, cùng đường với nhóm đi trước, với vận tốc trung bình 54 km/h. Hãy viết phương trình biểu thị việc hai nhóm phượt phủ gặp nhau x giờ, kể từ khi nhóm thứ hai khởi hành. Tìm x . **ĐS:** $x = 2$.

- Ví dụ 8.** Bằng cách đặt ẩn phụ, giải các phương trình sau
- a) $\frac{5(3x-7)}{5} - 4 = \frac{2(3x-7)}{5} + 8$. **ĐS:** $S = \{9\}$.
- b) $(x\sqrt{3}-1)(4+2\sqrt{2}) = 4x\sqrt{3}-2\sqrt{2}$. **ĐS:** $S = \left\{ \frac{\sqrt{2}}{\sqrt{3}} \right\}$.

C. BÀI TẬP VẬN DỤNG

Bài 1. Bằng cách đặt ẩn phụ, giải các phương trình sau:

a) $\frac{7(22x+5)}{3} - 9 = \frac{6(22x+5)}{3} + 22;$

ĐS: $S = \{4\}.$

b) $(x\sqrt{5} - 2)(1 + \sqrt{2}) = x\sqrt{5} - \sqrt{2}.$

ĐS: $S = \left\{ \frac{\sqrt{2}+1}{\sqrt{5}} \right\}.$

Bài 2. Giải các phương trình sau

a) $2 + 3x = 5x - 3;$

ĐS: $S = \left\{ \frac{5}{2} \right\}.$

b) $(3x - 5) - 2(2x + 1) = x + 2;$

ĐS: $S = \left\{ -\frac{9}{2} \right\}.$

c) $x + 2x - 3x - 9 = 2x + 3;$

ĐS: $S = \{-6\}.$

d) $(5x + 2) - 4(3x + 1) = -2x + 8;$

ĐS: $S = \{-2\}.$

e) $\frac{3}{2} + \frac{4}{3} \left(3x - \frac{1}{2} \right) = \frac{1}{3}x + 2;$

ĐS: $S = \left\{ \frac{7}{22} \right\}.$

f) $u + 2 - 2u + 3 = 3u - 4.$

ĐS: $S = \left\{ \frac{9}{4} \right\}.$

Bài 3. Giải các phương trình sau

a) $\frac{3x+2}{2} - \frac{3x+1}{6} = \frac{5}{3} + 2x;$

ĐS: $S = \left\{ -\frac{5}{6} \right\}.$

b) $\frac{x+2}{3} - \frac{3x-1}{5} = -2;$

ĐS: $S = \left\{ \frac{43}{4} \right\}.$

c) $\frac{x}{20} - \frac{x-10}{25} = -2;$

ĐS: $S = \{-240\}.$

d) $\frac{x+1}{11} - \frac{2x-5}{15} = \frac{3x-47}{17} - \frac{4x-59}{19}.$

ĐS: $S = \{10\}.$

Bài 4. Tìm các giá trị của x sao cho hai biểu thức A và B sau đây có giá trị bằng nhau

a) $A = 2x(x-5) - (x+3)^2$ và $B = -2x - x(5-x);$

ĐS: $x = -1.$

b) $A = 2(26-x) - 4x(x+5)$ và $B = 2x+1 - (2x-1)^2;$

ĐS: $x = \frac{13}{7}.$

c) $A = (x+1)^2 + (x-1)^2$ và $B = 2x(x+1) - 6.$

ĐS: $x = 4.$

Bài 5. Cho phương trình $(a - 4)x + a(x + 3) = a + 1$ (1).

a) Giải phương trình (1) với $a = 3$;

ĐS: $S = \left\{ -\frac{5}{2} \right\}$.

b) Tìm a để phương trình (1) có nghiệm $x = -2$.

ĐS: $a = \frac{7}{2}$.

Bài 6. Cho phương trình

$$\frac{3x+1}{2} - 2(x-3) = 3(x+2) \quad (1)$$

$$2(a-1)x - 3a(x-1) = a \quad (2)$$

a) Chứng tỏ phương trình (1) có nghiệm duy nhất, tìm nghiệm duy nhất đó;

ĐS: $S = \left\{ \frac{1}{7} \right\}$.

b) Giải phương trình (2) khi $a = 2$;

ĐS: $S = \{1\}$.

c) Tìm giá trị của a để phương trình (2) có một nghiệm bằng 7 lần nghiệm của phương trình (1).

ĐS: $a = 2$.

Bài 7. Tìm điều kiện của x để giá trị mỗi phân thức sau xác định

a) $\frac{3x-6}{2(-x+3)}$;

ĐS: $x \neq 3$.

b) $\frac{12x}{(x+1)(x-4)}$.

ĐS: $x \neq -1; x \neq 4$.

Bài 8. Một xe máy khởi hành từ thành phố A đến thành phố B với vận tốc trung bình 40 km/h. Sau 1 giờ một ô tô cũng khởi hành từ thành phố A đến thành phố B cùng đường với xe máy và với vận tốc trung bình là 52 km/h. Hãy viết phương trình biểu thị việc ô tô gặp xe máy sau x giờ, kể từ khi ô tô khởi hành. Tìm x .

ĐS: $x = \frac{10}{3}$.

Bài 9. Bằng cách đặt ẩn phụ, giải các phương trình sau

a) $\frac{12(10x+3)}{7} - 5 = \frac{8(10x+3)}{7} + 1;$

ĐS: $S = \left\{ \frac{3}{4} \right\}$.

b) $(x\sqrt{2}+1)(3+\sqrt{3}) = 3x\sqrt{2} + \sqrt{3}.$

ĐS: $S = \left\{ -\frac{\sqrt{3}}{\sqrt{2}} \right\}$.

D. BÀI TẬP VỀ NHÀ

Bài 10. Giải các phương trình sau:

a) $4 - 2x = x - 2;$

ĐS: $S = \{2\}$.

b) $-3(x-2) - (x+1) = 5x-4;$

ĐS: $S = \{1\}$.

c) $x - 4x + 2x - 29 = 4x + 1;$

ĐS: $S = \{-6\}$.

d) $(2x-1) - (4x-1) = x+6;$

ĐS: $S = \{-2\}$.

e) $\frac{4}{5} + \left(x - \frac{3}{4}\right) = \frac{1}{2}(x+1);$

ĐS: $S = \left\{ \frac{9}{10} \right\}$.

f) $3u - 4 + 2u - 3 = u - 2.$

ĐS: $S = \left\{ \frac{5}{4} \right\}$.

Bài 11. Giải các phương trình sau:

a) $\frac{5x-3}{2} - 3 = \frac{2+5x}{4}$;

ĐS: $S = \{4\}$.

b) $\frac{3(x+3)}{4} + \frac{1}{2} = \frac{5x+9}{3} - \frac{7x-9}{4}$;

ĐS: $S = \{3\}$.

c) $2(0,2-1,3x) = \frac{5x-6}{3} + 4$;

ĐS: $S = \left\{-\frac{3}{8}\right\}$.

d) $\frac{7-3x}{12} + \frac{3}{4} = 2(x-2) + \frac{5(5-2x)}{6}$.

ĐS: $S = \{2\}$.

Bài 12. Tìm các giá trị của x sao cho hai biểu thức A và B sau đây có giá trị bằng nhau:

- a) $A = 2x(x+5)$ và $B = (x+3)^2 + (x-1)^2 + 20$; **ĐS:** $x = 5$.
- b) $A = (x-2)(x+3) + 2x$ và $B = (x-2)^2 + 4$; **ĐS:** $x = 2$.
- c) $A = (2x-1)(2x+1) - x^2$ và $B = x(3x+4) + x - 2$; **ĐS:** $x = \frac{1}{5}$.
- d) $A = (x+3)^3 - (x-1)^3$ và $B = 3(2x-3)(2x+3)$. **ĐS:** $x = -\frac{55}{24}$.

Bài 13. Cho phương trình $2ax - 3(a+1)x = a - 2$ (1).

- a) Giải phương trình (1) với $a = 3$. **ĐS:** $S = \left\{ -\frac{1}{6} \right\}$.
- b) Tìm a để phương trình (1) có nghiệm $x = -2$. **ĐS:** $a = -8$.

Bài 14. Cho phương trình

$$\frac{2x-1}{4} - 2(x-3) = \frac{-1}{4}(x+5) \quad (1)$$

$$3(a-1)x + a(x-1) = 4a. \quad (2)$$

- a) Chứng tỏ phương trình (1) có nghiệm duy nhất, tìm nghiệm duy nhất đó. **ĐS:** $S = \left\{ \frac{28}{5} \right\}$.
- b) Giải phương trình (2) khi $a = 2$. **ĐS:** $x = 2$.
- c) Tìm giá trị của a để phương trình (2) có một nghiệm bằng $\frac{1}{4}$ nghiệm của phương trình (1).

ĐS: $a = 7$.

Bài 15. Tìm điều kiện của x để giá trị mỗi phân thức sau xác định

a) $\frac{1}{-3(x-3)}$;

ĐS: $x \neq 3$.

b) $\frac{4x-2}{2(x-1)}$.

ĐS: $x \neq 1$.

Bài 16. Một xe máy khởi hành từ thành phố Hồ Chí Minh đi Cần Thơ với vận tốc trung bình 40 km/h. Sau đó 2 giờ, một ô tô cũng khởi hành từ thành phố Hồ Chí Minh đi Cần Thơ, cùng đường với nhóm đi trước, với vận tốc trung bình 60 km/h. Hãy viết phương trình biểu thị việc ô tô gặp xe máy sau y giờ, kể từ khi ô tô khởi hành. Tìm y .

ĐS: $y = 4$.

--- HẾT ---

Bài 4. PHƯƠNG TRÌNH TÍCH

A. KIẾN THỨC TRỌNG TÂM

1. Phương trình tích dạng $A(x) \cdot B(x) = 0$

Giải phương trình dạng $A(x) \cdot B(x) = 0$, ta sử dụng công thức

$$A(x) \cdot B(x) = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} A(x) = 0 \\ B(x) = 0 \end{cases}.$$

Ví dụ: Phương trình $(2x-1)(x+3) = 0$ được gọi là phương trình tích. Ta có

$$(2x-1)(x+3) = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} 2x-1=0 \\ x+3=0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = \frac{1}{2} \\ x = -3 \end{cases}.$$

2. Mở rộng với phương trình tích

$$A(x) \cdot B(x) \cdots M(x) = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} A(x) = 0 \\ B(x) = 0 \\ \dots \\ M(x) = 0 \end{cases}$$

B. CÁC DẠNG BÀI TẬP VÀ PHƯƠNG PHÁP GIẢI

Dạng 1: Giải phương trình tích
▪ Bước 1: Áp dụng công thức $A(x) \cdot B(x) = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} A(x) = 0 \\ B(x) = 0 \end{cases}$.   ▪ Bước 2: Lấy tất cả các nghiệm rồi kết luận.

Ví dụ 1. Giải các phương trình sau

a) $(x-2)(x+3) = 0$;   **ĐS:** $\{-3; 2\}$.   b) $(2x-3)(x^2+1) = 0$;   **ĐS:** $\left\{\frac{3}{2}\right\}$.

c) $(x+2)\left(\frac{x+1}{2} - \frac{1}{3}\right) = 0$;   **ĐS:** $\left\{-2; -\frac{1}{3}\right\}$.   d) $(x+1)(2x-1)(x-2) = 0$.   **ĐS:** $\left\{-1; \frac{1}{2}; 2\right\}$.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dạng 2: Giải phương trình đưa về phương trình tích
▪ Bước 1: Biến đổi phương trình đã cho về phương trình tích.   ▪ Bước 2: Áp dụng công thức: $A(x) \cdot B(x) = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} A(x) = 0 \\ B(x) = 0 \end{cases}$.   ▪ Bước 3: Kết luận.

Ví dụ 2. Giải các phương trình sau

a) $3x(x-2) + 4(x-2) = 0$;   **ĐS:** $\left\{-\frac{4}{3}; 2\right\}$.   b) $x^2 - 9 + (x+3)(5-2x) = 0$;   **ĐS:** $\{-3; 2\}$.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

c) $4x(3-2x) - 15 + 10x = 0$;   **ĐS:** $\left\{\frac{3}{2}; \frac{5}{4}\right\}$.   d) $(3x-4)^2 - (x-3)^2 = 0$.   **ĐS:** $\left\{\frac{7}{4}; \frac{1}{2}\right\}$.

.....

.....

.....

.....

Ví dụ 3. Giải các phương trình sau

a) $x(x-1) = 2x(x-2)$;   **ĐS:** $\{0; 3\}$.   b) $\frac{x}{3}(2x+5) = (2x+5)(x-1)$;   **ĐS:** $\left\{-\frac{5}{2}; \frac{3}{2}\right\}$.

c) $2x+6 = 4x(x+3)$;   **ĐS:** $\left\{-3; \frac{1}{2}\right\}$.   d) $\frac{2}{5}x-2 = 3x(x-5)$.   **ĐS:** $\left\{\frac{2}{15}; 5\right\}$.

Ví dụ 4. Giải các phương trình bậc hai sau bằng cách đưa về dạng phương trình tích:

a) $(x^2 + 4x + 4) - 16 = 0$;   **ĐS:** $\{-6; 2\}$.   b) $x^2 + x = 2x + 2$;   **ĐS:** $\{-1; 2\}$.

c) $x^2 + 3x + 2 = 0$;   **ĐS:** $\{-2; -1\}$.   d) $2x^2 + 7x - 9 = 0$.   **ĐS:** $\left\{-\frac{9}{2}; 1\right\}$.

C. BÀI TẬP VẬN DỤNG**Bài 1.** Giải các phương trình sau:

a) $(3x-1)(2x+5) = 0$;   **ĐS:** $\left\{-\frac{5}{2}; \frac{1}{3}\right\}$.   b) $(3-4x)(x^2+2) = 0$;   **ĐS:** $\left\{\frac{3}{4}\right\}$.

.....

.....

.....

.....

.....

c) $(x+1)\left(\frac{2}{5} + \frac{2-x}{4}\right) = 0$;   **ĐS:** $\left\{-1; \frac{18}{5}\right\}$.   d) $(3-x)(x-4)(2x+7) = 0$.   **ĐS:** $\left\{-\frac{7}{2}; 3; 4\right\}$.

.....

.....

.....

.....

.....

Bài 2. Giải các phương trình sau:

a) $\frac{1}{8}x(2x-1) - 5(2x-1) = 0$;   **ĐS:** $\left\{\frac{1}{2}; 40\right\}$.   b) $x^2 - 4 + (x-2)(3-5x) = 0$;   **ĐS:** $\left\{\frac{5}{4}; 2\right\}$.

.....

.....

.....

.....

.....

c) $\frac{x}{2}(x-5) - 25 + 5x = 0$;   **ĐS:** $\{-10; 5\}$.   d) $(2-3x)^2 - (1+2x)^2 = 0$.   **ĐS:** $\left\{\frac{1}{5}; 3\right\}$.

.....

.....

.....

.....

.....

Bài 3. Giải các phương trình sau:

a) $x(3+2x) = x(5-3x)$;   **ĐS:** $\left\{\frac{2}{5}; 0\right\}$.   b) $\frac{x}{5}(3+2x) = (7x-5)(2x+3)$;   **ĐS:** $\left\{-\frac{3}{2}; \frac{25}{34}\right\}$.

.....

.....

$$\text{c) } \frac{x}{3}(5x+3) = 10x+6; \quad \text{ĐS: } \left\{-\frac{3}{5}; 6\right\}. \quad \text{d) } \frac{x}{2}+1 = \frac{x}{6}(x+2). \quad \text{ĐS: } \{-2; 3\}.$$

Bài 4. Giải các phương trình bậc hai sau bằng cách đưa về dạng phương trình tích:

$$\text{a) } (x^2 - 4x + 4) - 25 = 0; \quad \text{ĐS: } \{-3; 7\}. \quad \text{b) } x^2 + 3x = 5x + 15; \quad \text{ĐS: } \{-3; 5\}.$$

$$\text{c) } x^2 - 9x + 8 = 0; \quad \text{ĐS: } \{1; 8\}. \quad \text{d) } 4x^2 - 12x + 5 = 0. \quad \text{ĐS: } \left\{\frac{1}{2}; \frac{5}{2}\right\}.$$

D. BÀI TẬP VỀ NHÀ

Bài 5. Giải các phương trình sau

$$\text{a) } (x-1)(x+8) = 0; \quad \text{ĐS: } \{-8; 1\}. \quad \text{b) } (x-5)(4+x^2) = 0; \quad \text{ĐS: } \{5\}.$$

$$\text{c) } (x-3)\left(\frac{2x}{3}+1\right) = 0; \quad \text{ĐS: } \left\{-\frac{3}{2}; 3\right\}. \quad \text{d) } (x+1)(x+4)(x-1) = 0. \quad \text{ĐS: } \{-4; -1; 1\}.$$

Bài 6. Giải các phương trình sau

a) $2(x+6) + x(x+6) = 0$;   **ĐS:** $\{-6; -2\}$.   b) $x^2 - 1 - (x-1)(1-2x) = 0$;   **ĐS:** $\{0; 1\}$.

c) $3x(x-2) + 4x - 8 = 0$;   **ĐS:** $\left\{-\frac{4}{3}; 2\right\}$.   d) $(3x+1)^2 - (1+2x)^2 = 0$.   **ĐS:** $\left\{-\frac{2}{5}; 0\right\}$.

Bài 7. Giải các phương trình sau

a) $x(x-2) = x(2x+1)$;   **ĐS:** $\{-3; 0\}$.   b) $\frac{x}{2}(x-2) = (x-2)(3x+1)$;   **ĐS:** $\left\{-\frac{2}{5}; 2\right\}$.

c) $3x(x-2) = 4x - 8$;   **ĐS:** $\left\{\frac{4}{3}; 2\right\}$.   d) $\frac{x}{3} - 1 = x(x-3)$.   **ĐS:** $\left\{\frac{1}{3}; 3\right\}$.

Bài 8. Giải các phương trình bậc hai sau bằng cách đưa về dạng phương trình tích:

a) $(x^2 + 2x + 1) - 9 = 0$;   **ĐS:** $\{-4; 2\}$.   b) $x^2 - 2x = 4x - 8$;   **ĐS:** $\{4; 2\}$.

c) $x^2 - 7x + 6 = 0$;   **ĐS:** $\{1; 6\}$.   d) $2x^2 - 3x - 5 = 0$.   **ĐS:** $\left\{\frac{5}{2}; -1\right\}$.

--- HẾT ---

Bài 5. PHƯƠNG TRÌNH CHỨA ẨN Ở MẪU

A. KIẾN THỨC TRỌNG TÂM

1. Cách giải phương trình chứa ẩn ở mẫu

- Bước 1: Tìm điều kiện xác định của phương trình.
- Bước 2: Phân tích các mẫu thức thành nhân tử rồi tìm mẫu thức chung.
- Bước 3: Quy đồng mẫu hai vế của phương trình rồi khử mẫu.
- Bước 4: Giải phương trình vừa nhận được.
- Bước 5 (kết luận): Trong các giải trị của ẩn vừa tìm được ở bước 4, các giá trị nào thỏa mãn điều kiện xác định chính là nghiệm của phương trình đã cho.

Lưu ý: khi giải phương trình chứa ẩn ở mẫu, ta cần đặc biệt chú ý đến điều kiện xác định (ĐKXĐ) là tất cả các mẫu thức phải khác 0.

B. CÁC DẠNG BÀI TẬP VÀ PHƯƠNG PHÁP GIẢI

Dạng 1: Tìm điều kiện xác định của biểu thức

- Phân thức $\frac{A(x)}{B(x)}$ (với $A(x), B(x)$ là các đa thức) xác định khi và chỉ khi $B(x) \neq 0$.

Ví dụ 1. Tìm điều kiện xác định của biểu thức

a) $A = \frac{3x+2}{x-1} + \frac{2}{1-x}$;   **ĐS:** $x \neq 1$.   b) $B = \frac{-2x+3}{x^2-4x+3} + \frac{1}{x-3}$;   **ĐS:** $x \neq 1; 3$.

c) $C = \frac{x+2}{x^2-x+1} + \frac{1-x}{2}$;   **ĐS:** $x \in \mathbb{R}$.   d) $D = \frac{x-2}{x^3-1} + \frac{3x+2}{x^2+x+1}$.   **ĐS:** $x \neq 1$.

Dạng 2: Giải phương trình chứa ẩn ở mẫu
 ▪ Xem các bước ở phần kiến thức trọng tâm.

Ví dụ 2. Giải các phương trình sau

a) $\frac{1}{x-2} + 3 = \frac{3-x}{x-2};$

ĐS: PT vô nghiệm.

b) $\frac{3}{1-4x} = \frac{2}{4x+1} - \frac{8+6x}{16x^2-1};$

ĐS: $\left\{ \frac{1}{2} \right\}.$

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ví dụ 3. Giải các phương trình sau

a) $\frac{1}{x-1} + \frac{2}{x^2+x+1} = \frac{3x^2}{x^3-1};$

ĐS: $\left\{ \frac{1}{2} \right\}.$

b) $\frac{x-1}{x-2} - \frac{5}{x^2-4} = \frac{12}{x^2-4} + 1.$

ĐS: $\{0\}.$

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ví dụ 4. Giải các phương trình chứa ẩn ở mẫu sau

a) $\frac{x}{2(x-3)} + \frac{x}{2x+2} = \frac{2x}{(x+1)(x-3)};$

ĐS: $\{0;3\}.$

b) $\frac{3x}{x^2-2x+4} = \frac{3}{x+2} + \frac{72}{x^3+8}.$

ĐS: $\{7\}.$

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ví dụ 5. Cho phương trình ẩn x : $\frac{2x+m}{2-x} + \frac{2x-m}{2+x} = \frac{4}{4-x^2}$.

a) Giải phương trình với $m = -1$; **ĐS:** $\left\{ \frac{2}{3} \right\}$.

b) Tìm các giá trị của tham số m để phương trình có nghiệm $x = 1$. **ĐS:** $m = -2$.

C. BÀI TẬP VẬN DỤNG

Bài 1. Tìm điều kiện xác định của các biểu thức sau:

a) $\frac{2x+1}{x^2+7x+10}$; **ĐS:** $x \neq \{-5; -2\}$.   b) $\frac{3-2x}{x^2-4} + \frac{x}{2-x}$. **ĐS:** $x \neq \{-2; 2\}$.

Bài 2. Giải các phương trình sau:

a) $\frac{1}{4x^2-12x+9} - \frac{3}{9-4x^2} = \frac{-2}{4x^2+12x+9}$; **ĐS:** $\left\{ 0; \frac{1}{2} \right\}$.

b) $1 + \frac{14}{(x-4)^2} = \frac{-9}{x-4}$; **ĐS:** $\{-3; 2\}$.

c) $\frac{1+8x}{1+2x} - \frac{2x}{2x-1} + \frac{12x^2-9}{1-4x^2} = 0$; **ĐS:** $\{1\}$.

d) $\frac{1}{2x-6} - \frac{3x-5}{x^2-4x+3} = \frac{1}{2}$. **ĐS:** $\{-3; 2\}$.

Bài 3. Cho phương trình ẩn x : $\frac{x+2}{x-m} + \frac{x+m}{x-2} = 2$.

a) Giải phương trình với $m = 1$;

ĐS: $\left\{ \begin{matrix} 3 \\ 2 \end{matrix} \right\}$.

b) Tìm các giá trị của tham số m để phương trình có nghiệm $x = 0$.

ĐS: $m = 13$.

D. BÀI TẬP VỀ NHÀ

Bài 4. Tìm điều kiện xác định của biểu thức

a) $A = \frac{x}{x-4} + \frac{-2}{3-x}$;   **ĐS:** $x \neq 3; x \neq 4$.   b) $B = \frac{9x+3}{4x+8} + \frac{1}{2x}$;   **ĐS:** $x \neq 0; x \neq -2$.

c) $C = \frac{x-1}{x^2+x+1} + \frac{3-x}{5}$;   **ĐS:** $x \in \mathbb{R}$.   d) $D = \frac{x+2}{x^3-8} + \frac{3x-1}{x^2+2x+4}$.   **ĐS:** $x \neq 2$.

Bài 5. Giải các phương trình sau

a) $\frac{x+3}{2-x} - \frac{1}{2} = -2$;   **ĐS:** $\{-12\}$.   b) $\frac{3x+2}{3x-2} - \frac{6}{2+3x} = \frac{9x^2+4}{9x^2-4}$.   **ĐS:** $\{2\}$.

Bài 6. Giải các phương trình sau

a) $\frac{2}{x-1} + \frac{2x+3}{x^2+x+1} = \frac{(2x-1)(2x+1)}{x^3-1};$

ĐS: {0}.

b) $5 + \frac{96}{x^2-16} = \frac{2x-1}{x+4} - \frac{3x-1}{4-x}.$

ĐS: {8}.

Bài 7. Giải các phương trình chứa ẩn ở mẫu sau

a) $1 + \frac{1}{x-1} + \frac{3x}{3x^2-6x+3} = 0;$

ĐS: {0}.

b) $\frac{-2}{x-1} = \frac{2x^2-5}{x^3-1} = 4 + \frac{4}{x^2+x+1}.$

ĐS: $\left\{-\frac{1}{2}\right\}.$

Bài 8. Cho phương trình ẩn x : $\frac{x+m}{x+3} + \frac{x-3}{x-1} = 2.$

a) Giải phương trình với $m = 1$;

ĐS: $\{-1\}.$

b) Tìm các giá trị của tham số m để phương trình có nghiệm $x = 2$.

ĐS: $m = 13.$

--- HẾT ---